

86 . Coslogeni | Comuna: Dichiseni | Județ: Călărași | Punct: Grădiștea Coslogeni, (La clinci) | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 93343.02

Perioade: Preistorie, Evul Mediu

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Constantin Haită, Tudor Iordan, Marian Neagu, Virginia Oană, Stănică Pandrea, Valentin Aurel Parnic, Mirela Vernescu, Vladislav Slavcev

Instituții: Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, Muzeul Dunării de Jos, Călărași, Muzeul Dunării de Jos, Călărași, Muzeul Dunării de Jos, Călărași, Muzeul Brăilei, Muzeul Dunării de Jos, Călărași, Muzeul Brăilei, Varna Regional History Museum (Bulgaria)

Raport

În primăvara și vara anului 2005, balta Borcei, unde se află și situl de la Grădiștea Coslogeni a fost inundată de apele Dunării. Dincolo de problemele complicate pentru organizarea șantierului, inundarea bălții ne-a oferit o imagine mai apropiată de condițiile de mediu din vremurile preistorice.

În aceste împrejurări, strategia cercetării arheologice s-a rezumat la continuarea studierii complexelor apărute anul trecut în suprafețele α , Σ și W/Y A-D. Pentru realizarea unui sondaj sedimentologic s-a prelungit S I cu 12,50 m spre capătul sudic al grădiștii. Cercetarea minuțioasă a complexului neolitic care a apărut în profilul estic al suprafeței ne-a determinat să extindem săpătura spre E cu 1,30 m (S.V) În același timp am considerat că secțiunea ne va aduce informații prețioase despre partea estică a tumulului ridicat la începutul epocii bronzului.

Colectivul de cercetare a fost format pe lângă studenții care au participat la campaniile trecute și din elevi din anii terminali ai liceelor călărășene „Mihai Eminescu” și „Barbu Știrbei” și alți studenți de la facultățile din Iași, București, Târgoviște și Constanța, alături de specialiști de la muzeele din Călărași, Brăila, Varna și București. Finanțarea cercetărilor s-a asigurat de către MDJCălărași și MCC.

Obiectivele propuse au fost următoarele:

- cercetarea ultimului sfert din perimetrul așezării neolitice și al edificiului Coslogeni (zona de NV) notată cu S α (6 x 7,50 m);
- corelarea observațiilor de stratigrafie verticală ale complexelor neolitice din profilele secțiunii S. Magistral (1-4 V) cu suprafețele α (S și E), Σ (E, V și N).
- cercetarea edificiului Coslogeni din W A-C și Y A-D.
- cercetarea complexelor postpreistorice.

Complexele neolitice. Observații stratigrafice.

Corelarea stratigrafiei complexelor din profilele S.Mag. E, suprafețele α și Σ E și N a fost întregită prin analiza profilelor α S și E și a profilului Σ V.

În suprafața a, lângă peretele sudic (A1-4) a fost identificată groapa unui bordei neolitic în direcția E-V, pe o distanță de 4,20 m. Stratul neolitic apare la adâncimea de 1,95-2,10 m, într-un pământ brun-gălbui cu cochilii de scoici, fragmente ceramice, chirpici, iar la -2,10 -2,15 m a fost depistată groapa bordeiului, cu o ușoare alveolare în partea sa nord-estică de 0,35 m, o posibilă treaptă de acces. Groapa bordeiului este

dispusă ușor în pantă, de la E spre V, în această campanie fiind săpat un perimetru de 4,20 x 1/1,17 m pe o adâncime de doar 0,15–0,20 m. În groapa bordeiului au apărut concentrări de vălătuci de lut gălbui, chirpici, fragmente de vase, scoici. În partea nord-vestică a gropii bordeiului a fost descoperită o statueta feminină Hamangia arsă la cenușiu, cu capul și mâinile rupte din vechime (0,81 x 0,39 x 0,16 m). La 0,10 m distanță s-a descoperit un cap de statueta, triunghiular în secțiune, însă aparținând unei alte statuete antropomorfe (1,9 x 1,7 x 1,1), iar la 0,35 m, spre E, un pandantiv tubular din os. În jur, vălătuci gălbui circulari cu marginile bine profilate, cochilii de scoici și urme de cenușă albă. De altfel, statueta a apărut sub o lentilă de arsură. Nu se pot face interpretări, dacă este vorba de surprinderea stratigrafică a unui ritual, sau un banal nivel de abandon al bordeiului.

Cercetarea minuțioasă a profilului estic al suprafeței Σ E a pus în evidență patru nivele ocupaționale ale unei locuințe de suprafață marcate prin podine, urme lenticulare și continue de arsură, fragmente ceramice. Fiecare nivel a fost abandonat (strat compact de scoici suprapus de cenușă albă) și apoi reconstruit prin amenajarea unei podine băătorite. Locuința, surprinsă în profil pe o distanță de 3,90 m în campaniile trecute s-a lărgit spre E până la 4 m, iar grosimea stratului de cultură la 1,08-1,10 m.

Primul nivel de utilizare a locuinței este cu siguranță și cel mai important; podina formată din pământ brun – gălbui - cenușiu băătorit are 0,10 m grosime, iar vatra cu o lungime de 1,30 m are trei niveluri de refacere dispuse pe o grosime de 1,35 m (4/4,5/5 cm). Vatra a fost ridicată pe un pat compact de lut albicios, gros de 0,07–0,10 m. Nivelul al doilea de locuire are podina cu grosimi ce variază între 0,06 și 0,10 m, peste care avem o depunere de scoici compacte cu arsură. Cel de-al treilea nivel este marcat de un pământ gălbui deschis albicios cu grosimi ce variază între 0,10 și 0,14 m. Spre N constatăm o lentilă de scoici în strat compact de la 0,15 până la 0,20 m. Intre două straturi de scoici se constată un nivel de arsură, bucăți de vatră și chirpici, iar spre N la 0,75 m, o platformă de lut de 0,05 m grosime cu lentilă de cenușă, apoi două suluri de vălătuci dispuse transversal, de 0,08 m diametru, ca niște contraforți - elemente de construcție care aveau rolul de-a întări/stabiliza podina.

Nivelul al patrulea al locuinței este marcat de 0,06–0,07 m de lut compact și apare la adâncimea de -0,40 m. În același nivel, pământul este cenușiu-zgrunțuros cu scoică rară și fragmente ceramice.

Cel de-al patrulea nivel, care corespunde ultimului nivel de utilizare a locuinței are urme continue de arsură (pe alocuri lentilă) sub bucăți de vatră și bulgări de chirpici. O groapă Dridu de sec. X perforează și distruge parțial partea dinspre Na complexului neolitic.

Taluzarea și cercetarea malului vestic al casetei Σ au dus la descoperirea sub unul din bordeiele centrale ale așezării neolitice a unui complex ritual, probabil de fundare prin îngroparea unui rhyton din corn de bour (?), deasupra căruia au fost arse mai multe materiale, peste care s-a ridicat o mică vatră ce căpăcuiește complexul.

Edificiul Coslogeni. În secțiunea alfa au fost cercetate nivelurile de epoca bronzului și depunerile neolitice. În urma săpăturilor de salvare întreprinse la Grădiștea Coslogeni în 1986 a fost identificată în Secțiunea Magistrală urmele unei construcții neobișnuit de mari în stratul de epoca bronzului. Secțiunile și casele practicate în suprafață pentru a-i identifica perimetrul, fazele de construcție în succesiune stratigrafică și celelalte elemente ale acestui habitat ne-au pus în fața unei descoperiri excepționale, nemaiîntâlnită în bronzul dunărean. Cercetările din ultimii ani (1999-2005) au pus în evidență o construcție de mari dimensiuni cu trei faze de utilizare, care corespund în general celor trei niveluri de locuire Coslogeni identificate în așezarea eponimă de la Grădiștea Coslogeni. Edificiu a fost construit pe locul cel mai înalt al grădiștei, în zona centrală a așezării Coslogeni. Axul construcției a fost dispus pe direcția NE-SV, orientare data în special de șirul de gropi de susținere a clădirii. Una din laturile acestei construcții a fost interceptată doar pe direcția N-S pe o distanță de aprox. 40 m, cu o lățime de 25 m, identificate în săpăturile practicate, dar dimensiunile reale erau cu siguranța mai mari. Podinele succesive au fost ridicate din lut galben-marونی foarte bine băătorit. Doar în zona centrală a edificiului au fost surprinse cinci faze de utilizare, din care o refacere solidă din ultimul nivel de utilizare, când podina a fost transformată într-o platformă din lut armată cu chirpici. Edificiul este delimitat de un șanț aprox. circular cu lățimi variind între 0,50 m și 0,75 m. Adâncimea șanțului este între 0,30-0,40 m. La trei din cele patru porțiuni, șanțul are o mică treaptă de 0,12 x 0,15 m practică în întotdeauna spre podinele edificiului. În zona centrală au fost descoperite mai multe gropi

mari de formă circulară cu diametrul variind între 0,55-0,59 m și 0,76–0,82 m, cu o adâncime de 1,40-1,50 m. Gropile se decupează foarte clar în podeaua ultimului nivel de locuire Coslogeni, căruia îi aparține și ultima fază de utilizare a „edificiului”. Patru dintre ele sunt dispuse în cruce și au dimensiuni aproape identice (0,80-0,82 m). În interiorul gropilor nu a fost descoperit nici un fel de material arheologic în afara de cenușa și chiar lemn carbonizat, ceea ce ne face să avansăm ipoteza utilizării lor la susținerea acoperișului edificiului. Toată suprafața edificiului este acoperită de un strat compact de cenușa provenit de la arderea acoperișului confecționat dintr-o materie ușoară, foarte probabil din stuf¹. Stratigrafia edificiului.

Cercetările arheologice au pus în evidență trei etape de reconstrucție a podinei atent făcute, cu grosimi destul de unitare între 0,08-0,10 m fiecare. Între podine sunt intercalate două niveluri de amenajare cu grosimi variind între 0,15-0,20 m.² În stratigrafie orizontală și verticală s-a constatat că ultimele două amenajări sunt și cele mai importante și că suprafața edificiului se mărește pe măsura dăinuirii sale. Astfel, podinele nu se suprapun perfect, fiecare etapă de reutilizare aducând reduceri sau extinderi ale dimensiunilor podinei „edificiului” spre NE, dar și spre SSV.

Nivelurile de locuire Coslogeni se caracterizează din punct de vedere al coloritului printr-un cenușiu care la baza, în primul nivel este mai deschis, pentru că celelalte două niveluri să capete o culoare mai deschisă. Din punctul de vedere al organizării straturilor, primul nivel are în general o consistență mai păstoasă și mai unitară, în timp ce următoarele două au un aspect zgrunțuros și pe alocuri foarte pătat.

La baza „edificiului” s-a constatat un strat de nivelare³ a unui pământ gălbui - nisipos compact, dur cu grosimea de 0,20–0,22 m. Pe importante porțiuni ale podinilor s-au păstrat urme consistente de lătuială aplicată peste podelele de lut bine bătătorite de culoare galben-maronie.

Complex medieval

În secțiunea α, partea vestică au apărut deasupra și perforând nivelul Coslogeni mai multe gropi de pari de la o locuință medieval târzie cu diametre variind între 0,14–0,15 m și 0,18–0,20 m.

Note

- 1. analize prof. E. Cernih.
- 2. M. Neagu, V. Parnic, S. Pandrea, Grădiștea, punct Grădiștea Coslogeni, CCA 2000, p.42.
- 3. CCA 1999, p. 51

Informații suplimentare online

[Raportul 3387 din cronica.cimec.ro](http://raportul3387.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
